

Τέλεση πανηγυρικού Εσπερινού στη Βυζαντινή Μονή του Ληνού Παπικίου Όρους

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μαρωνείας και Κομοτηνής](#)

Την Τρίτη, 23 Μαΐου 2023, στις 6 το απόγευμα, κατόπιν σχετικής αδείας της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ροδόπης, θα τελεσθεί ο Εσπερινός της Αποδόσεως της Εορτής του Πάσχα στην βυζαντινή μονή του Ληνού Παπικίου Όρους, χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας και Κομοτηνής κ. Παντελεήμωνος.

Η μοναστική πολιτεία του Παπικίου γνώρισε μεγάλη ακμή κατά τον 11ο και 12ο αιώνα, αλλά από τον 14ο θα πρέπει να βρισκόταν ήδη σε παρακμή, όπως μαρτυρείται στον βίο του Αγίου Μαξίμου Καυσοκαλυβίτου που συνέταξε ο Άγιος Θεοφάνης, επίσκοπος Περιθεωρίου. Στον καταστρεπτικό για την περιοχή εμφύλιο πόλεμο της περιόδου 1341-1347, στις επιδρομές των Οθωμανών Τούρκων και στην

κατάκτηση της Θράκης από αυτούς το έτος 1371, όπως επίσης στην έλλειψη πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας, συνέπεια του πολυετούς ανταγωνισμού των Βυζαντινών, των Βουλγάρων και των Σέρβων, θα πρέπει να ζητηθούν τα αίτια της παρακμής της μοναστικής πολιτείας του Παπίκιου.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού και τον Αρχαιολόγο Νίκο Ζήκο:

“Από τα σημαντικότερα μοναστικά κέντρα του Βυζαντίου υπήρξε το Παπίκιον όρος, τμήμα του ορεινού όγκου της Ροδόπης βορειοδυτικά της Κομοτηνής. Αναφέρεται για πρώτη φορά στις πηγές στα τέλη του 11ου αι. Σημαντικές πληροφορίες παρέχουν οι βυζαντινοί ιστορικοί και χρονογράφοι Ζωναράς, Κίνναμος και Χωνιάτης αναφέροντας την ύπαρξη στο Παπίκιον “πλείστων σεμνείων” και “φροντιστηρίων”, όπου εκάρησαν μοναχοί επιφανή πρόσωπα του Βυζαντίου, όπως ο πρωτοστράτωρ Αλέξιος Αξούθ και ο νόθος γιος του αυτοκράτορα Μανουήλ Α΄ (1143-1180) σεβαστοκράτωρ Αλέξιος. Εδώ προσήλθε ο Σέρβος ηγεμών Στέφανος Α΄ Νεμάνια και ασπάσθηκε το μοναχικό σχήμα. Ο Γρηγόριος Παλαμάς και ο όσιος Μάξιμος ο Καυσοκαλυβίτης επισκέφτηκαν και παρέμειναν στο Παπίκιον για σύντομο χρονικό διάστημα. Για την ετυμολογία του ονόματος ο Σαββαΐτης μοναχός Ακάκιος, στο πρώτο τέταρτο του 13ου αι., μας πληροφορεί: “Αρχήν δε τη κατοικήσει του όρους γέρων τις πρώτος κατώκησεν εκείσε την κλήσιν έχων πάππος και δια τούτο Παπίκιον”. Μεγάλος αριθμός βυζαντινών ναών και άλλων κτισμάτων, εντοπισμένων βόρεια των οικισμών Πολυάνθου, Ληνού, Μίσχου, Ασώματου και Θάμνας στους πρόβουνους της Ροδόπης, επιβεβαιώνουν την ορθότητα της ταύτισης της περιοχής με το Παπίκιον των βυζαντινών πηγών.

Οι γραπτές βυζαντινές πηγές για το Παπίκιον ενισχύονται και από τα αρχαιολογικά δεδομένα. Συγκεκριμένα αποκαλύφθηκαν με ανασκαφικές έρευνες, από το 1982 και εξής, τα ερείπια τριών θολοσκεπαστων ναών, σε σχήμα ελευθέρου σταυρού με συνεπτυγμένες τις κεραίες, 11ου-12ου αι., βυζαντινός λουτρών και δύο εκτεταμένα μοναστηριακά συγκροτήματα της ίδιας εποχής πλησίον των οικισμών Σώστη και Ληνού. Το δεύτερο μοναστήρι κτίστηκε με την οικονομική συνδρομή της αυτοκράτειρας Μαρίας Βοτανειάτη της οποίας ο τάφος με το χρυσό δακτυλίδι της βρέθηκε βόρεια του καθολικού. Βρέθηκαν επίσης ενδιαφέροντα σπαράγματα από τον τοιχογραφικό διάκοσμο, ενώ έχει διασωθεί το μεγαλύτερο τμήμα του πολύχρωμου μαρμαροθετημένου δαπέδου”.